

בס"ד. משיחות ליל שמחת תורה קודם הקפות ה'תשנ"ב.

תרגום מאידית

הי"ז פסוקים⁹, שכולם תלויים בהסיוס – "כי מציון גו": "כי" משמש (גם) בלשון "אם"¹⁰, "כאשר"¹¹. ועפ"ז יש לפרש את "כי מציון גו" שבסיוס כל הפסוקים¹² – שכל הענינים שישנם בה(ט"ז)פסוקים שלפנ"ז יקוימו (בשלימותם ובמילואם) "כי – כאשר – מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", שזה יהי' בגאולה האמיתית והשלימה.

החל מהפסוק הראשון¹³ "אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים אין עוד מלבדו": השלימות ד"אתה הראת לדעת גו" שהי' בעת מתן-תורה – תהי' לעתיד לבוא. כמו שאדמו"ר הזקן מבאר בתניא¹⁴, שלע"ל יהי' גילוי אלקות באופן של ראי' "בלי שום לבוש" (י"לא יכנף עוד מוריק והיו עניך רואות את מוריק"¹⁵), אשר "כבר הי' לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה כדכתיב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, הראת ממש בראי' חושיית כו" נויש לומר, שבזה מוסף אדמו"ר הזקן

א. לשמחת תורה יש שייכות מיוחדת עם הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו² – כפי שאומרים בפיוט ("שישו ושמחו בשמחת תורה") בשמחת תורה לאחר קריאת התורה: "אגיל ואשמח בשמחת תורה בא יבוא צמח³ בשמחת תורה"⁴. וכמרומו גם בפסוקים שאומרים לפי הקפות ("שמביאים טעמים על השמחה"⁵) – מ"אתה הראת" עד "כי מציון": הסיוס – האחרון – מכל י"ז (י"ז בגימטריא טוב, "אין טוב אלא תורה"⁶) פסוקים הוא "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", שזו נבואה אודות ימות המשיח⁸.

ויש לומר, שזהו גם התוכן דכל

(1) ולהעיר ממאחז"ל (תענית ח, ב) "גדול יום הגשמים כיום קיבוץ גלויות" (נת' בר"ה גדול יום הגשמים דשמח"ת תער"ג (סה"מ תער"ב בע"ו ע' קצח ואילך)). והרי שמח"ת הוא יו"ט שני של שמע"צ (יום התחלת הזכרת הגשמים), ועד שבארץ ישראל שמח"ת הוא ביום שמע"צ.

וכמרומו גם בשמו "שמיני (עצרת) – ששמיני מורה על ענין הגאולה, כמאחז"ל (ערכין יג, ב) דכינור "של ימות המשיח שמונה". וראה כלי יקר ר"פ שמיני. לקו"ש ח"ז ע' 93 ואילך. ובכ"מ.

(2) ראה שיחת שמח"ת תרנ"ב (ספר השיחות תורת שלום ע' 2) – מלפני מאה שנה: "בש"ת הוא התגלות יחידה שבנפש, מעין לעתיד לבוא שלא ילמדו איש את רעהו". וראה לקמן סוף סעיף ג.

(3) כמו של משיח (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. וראה זכרי' ג, ח, ו, יב (איש צמח שמו". וכפי שאומרים גם בנוסח הושענות דהושע"ר).

(4) "משיח יבוא בזכות השמחה בתורה" (סידור יעב"ק).

(5) סה"מ תש"ד ע' 54.

(6) אבות פ"ז מ"ג, הובא בסה"מ שם.

(7) ישעי' ב, ג.

(8) כמ"ש בהתחלת הענין "והי' באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה' בראש ההרים גו' ונהרו אליו כל הגוים גו' והלכו עמים רבים גו' כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

(9) נוסף לזה שתוכן הפשוט של כמה פסוקים

קשור עם ענין הגאולה.

(10) ר"ה ג, א. הובא בפרש"י עה"ת לך יח, טו.

(11) ראה פרש"י ר"ה שם: שמצינו בכמה

מקומות אם משמש לשון כאשר.

(12) בישעי' שם "כי" משמש בלשון "דהא",

בתור נתינת טעם למ"ש לפניו "והלכו עמים רבים

גו". אבל בנרוד' שהפסוק "כי מציון גו" בא

בהמשך לט"ז הפסוקים שלפניו – יש לפרש (ע"ד

הרמז עכ"פ) גם שה"כי" הוא מלשון "כאשר",

והיינו בתור תנאי למ"ש בכל הפסוקים שלפניו.

(13) ואתחנן ד, לה.

(14) פל"ו (מו, א).

(15) ישעי' ל, כ.

ובהדגשה יתירה בשנה זו – שנת ה'תשנ"ב, ר"ת ה' תהא שנת נפלאות בה²¹, שכוללת לכל לראש את נפלאות הגאולה²². ובפרט ע"פ המדובר כמ"פ לאחרונה, שלפי כל הסימנים נמצאים אנו כיום על סף הגאולה, כאשר "הנה זה (משיח) בא"²³, ותיכף ומיד רגע לאח"ז – כבר בא.

ב. מזה מובן גם בנוגע לעבודתו של יהודי שנדרשת בשמחת תורה, והמשכה בכל השנה כולה, ובמיוחד בשנה זו – עבודה שחדורה עם ענין הגאולה ומשיח. זאת אומרת, שהנהגתו של יהודי בכל הענינים בחיי היום-יום גם בזמן הזה תיכף ומיד לפני הגאולה – היא מעין ובדוגמת חיי הנהגת בני"ז בימות המשיח ממש.

ןוזהו גם ההדגשה המיוחדת בתקופה האחרונה בהנוגע ללימוד "הלכתא למשיחא"²⁴, ההלכות שנוגעות

ביאור איך ע"י מעשינו ועבודתינו בזמן הזה¹⁶ פועלים (הגילוי אלקות באופן של ראי' ב)הגאולה, והשלימות בזה (שבמ"ת ה' רק "מעין זה") תהי' לע"ל, כאשר ("כ"י") "מציין תצא תורה גו".

ועד"ז הפסוקים שלאחרי זה, שבכללות הם ביאור על החיבור דאלקות שלמעלה מהעולם עם העולם¹⁷, ששלימות ענין זה תהי' בגאולה האמיתית והשלימה.

וכיון ששמחת תורה היא מהמועדים בחודש תשרי¹⁸, שהנם מועדים¹⁹ כלליים על כל השנה כולה²⁰ – מובן, שהדגשת ענין הגאולה ומשיח בשמחת תורה נמשך אח"כ על ובכל השנה כולה.

16 כמבואר בהמשך הענין ברפ"ז, ש"תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים שהוא גילוי אור א"ס ב"ה בעוז" הגשמי תלוי במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות כי הגורם שכר המצוה היא המצוה בעצמה כי בעשייתה ממשך האדם גילוי אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה להתלבש בגשמיות עוה"ז כו", אשר עי"ז ש"כבר ה' לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה", נמשך הכה לפעול כן ע"י "מעשינו ועבודתינו" (וע"ד מאוח"ל (סנהדרין צא, א) בנוגע לע"ל – "דלא הו חי דהו חי לא כ"ש").

17 נתבאר בפרטיות בהתוועדות. 18 ובוה גופא – הסיום וההותם של כל מועדי חודש תשרי, ש"בחודש תשרי יום שמח"ת כלל גדול יותר הכולל כל חודש תשרי כו" (סה"מ תרנ"ד ע' לו. תש"ב ע' 49).

19 ראה סה"מ תקס"ו ע' שט. אוה"ת סוכות ע' א'תשנו. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד שם. תרנ"ו ע' רעה. תש"ב שם.

20 ובא בהמשך לשמיני עצרת הקשור במיוחד עם הגאולה (כנ"ל הערה 1), ושמיני מלשון שומן (נסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' קמ), הוא ה"אסענציע" של כל הענינים.

21 "בה" דייקא, דאע"פ ש"נפלאות" (מלשון פלא) הן בבחי' הבדלה, ה"ה נמשכות "בה", בבחי' פנימיות.

22 להעיר, ש"נפלאות" הוא נו"ן פלאות (זח"א רסא, ב), שרומז לשנת היובל (שהיא שנת החמישים), אשר גם זה הוא מהחידושים לע"ל אפילו לגבי יצ"מ ("נפלאות" – נו"ן פלאות – גם בערך להנפלאות דייצ"מ (ראה אוה"ת נ"ך מיכה ע' תפז. וש"נ)). כי אף שגם בכיבוש יושע והגו היובלות, כיון שאז היו "כל יושבי עלי" (ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח), מ"מ השלימות ד"כל יושבי עלי" – כל בני"ז מכל הדורות כולם – תהי' דוקא לע"ל, כאשר יחיו המתים.

ולהעיר, שענין זה נרמז גם בהר"ת דאות ב' – "בכל מכל כל", שהוא בגימטריא "קבץ" (ראה חי' הת"ס לב"ב ז, א).

23 שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ.

24 להעיר, שבשמח"ת שנה זו מסיימים לימוד ספר הירמב"ם (כפי שנחלק לג"פ ליום), שב' פרקים אחרונים שבו* תוכנם הלכות מלך המשיח, עד לסיימם ממש בפסוק (ישע"י יא, ט) "כי מלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים." ו"מתכיפין התחלה

(* חלק משיעור רמב"ם היומי דשמח"ת. שקשור ושייך לתוכן היומי, כנ"ל ס"א.

(* כן הובא הלשון (באידיש) במאמרי חסידות (אוה"ת בלק ע' תתקכו. במש אדו"ז), אף ש(רובם) נכתבו בלשון הקודש ולא כמו אמירתם בלשון אידיש, כמובא בגאה"ק סכ"ה בנוגע להבנע"ס. – ולהעיר שהר"ת שם הוא "בל"א, ויש לפרשו: "בלשון אידיש" (ולא "בלשון אשכנז"). המורה על הפיכת לשון זו ללשון יהודית ("אידיש"), השייכת ליהודים ("אידן"), ולא "זשארגאן" שפירושו – שהלשון טפילה ללשון אחרת.

הכוונה והתכלית של בריאתה היא לא יותר מאשר "לשמש את קונו" "אני לא נבראתי כו" פירושו³⁰ – שמציאות של אדם כשלעצמה לא קיימת כלל ("אני לא נבראתי"), הענין היחידי שישנו – הוא "לשמש את קוני"³¹.

- ועפ"ז אולי יש לומר הביאור בהעיכות המבהיל של הגאולה – שזהו מצד זה שחסרה בכני שלמות בהדרגה דעבודה באופן של "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", שדוקא עי"ז מגיעים להגאולה אשר תהי' באופן זה (של "אין עוד מלבדו")³². – עכשיו כבר הוסר גם עיכות זה, ובמילא הרי "הכל מוכן לסעודה", סעודת לויתן ושור הבר ויין המשומר³³ בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ג. להאמור לעיל יש שייכות מיוחדת לילי בני", תינוקות של בית רבן, כמאמר חז"ל³⁴: "אל תגעו במש"י³⁵ אלו תינוקות של בית רבן".

לחיי בני" בזמן הגאולה²⁵].

אחד מהענינים העיקריים לעתיד לבוא – הוא (כמובא לעיל מתניא) שאז תהי' השלימות ד"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו"; בכל העולם כולו יתגלה אין שאין שום מציאות אחרת זולתו ית', "אין עוד מלבדו".

ובדוגמת זה נדרש גם בחייו של יהודי – שיחוש וירגיש בכל עניניו ממש, ש"אין עוד מלבדו". זאת אומרת: מלבד זאת שהכוונה והתכלית דכל עניני העולם היא אלקות, ובמילא עבודתו היא באופן ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים"²⁶, ו"בכל דרכיך דעהו"²⁷, אבל ישנה מציאות של "חול", "מעשיך" ו"דרכיך" (רק – תכליתם הוא קדושה), אלא יתירה מזו: שעניני העולם עצמם הם אלקות, ובמילא לא נרגשת מלכתחילה שום מציאות כלל, כי "אין עוד מלבדו".

יש לומר, שזוהי ההוספה וההידוש בהגריסא במשנה וברייתא²⁸ "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני"²⁹, לגבי הגריסא הנפוצה "אני נבראתי לשמש את קוני": "אני נבראתי כו" – מדגיש, שישנה איוו מציאות שנבראה, אלא כל

להשלמה" (נוסח "מרושות" לחתן בראשית) – "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון והוא ממציא כל נמצא וכ", שזהו ע"ד "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו", ראה לקמן בפנים.

(25) ראה שיחת ש"פ בלק תנשא" ס"ט"י (התועודיות תנשא" ח"ד ס"ע 39 ואילך).

(26) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דיעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א.

(27) משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטושו"ע שם. טושו"ע אדה"ז או"ח סקני"ז ס"ב.

(28) סוף קידושיין.

(29) כ"ה גירסת הש"ס כתי' (אוסף כתב-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד) במשנה וברייתא הנ"ל. וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירמ"י רמז רעו.

(30) להעיר מתוד"ה מתני" (מנחות פג, סע"ב) דהלשון "לא .. אלא" היינו לעיכותא.

(31) דוגמא לדבר – החילוק בין זהב ותחש, דאף ששניהם נבראו בשביל המשכן (והמקדש), הרי בנוגע לזהב אמרו חז"ל (ב"ר פט"ז, ב. שמור"ר רפ"ה) "לא ה' העולם ראוי להשתמש בזהב ולמה נברא בשביל המשכן ובשביל ביהמ"ק", והיינו שבוהב קיימת האפשרות להשתמש בו בעניני חול ("לא ה' העולם ראוי כו' אלא כו"), משא"כ בנוגע לתחש – הרי "ל'פ' שעה נודמן לו למשה ועשה ממנו משכן" (שבת כח, ב), היינו שכל מציאותו אינה אלא ההשתמשות בו בשביל המשכן.

(32) עפ"ז אולי יש לכאר הדיוק בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר (שיחת שמח"ת תרפ"ט) "צריכים עדיין לצחצה את הכפתורים": ענין הכפתור הוא – שמחבר שני חלקי הכגד, שאף שמצ"ע יתכן ענין של פירוד כנייהם, הרי ע"י הכפתור מתחברים ומתאחדים יחדיו.

(33) ראה ברכות לד, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג. ועוד.

(34) שבת ק"ט, ב.

(35) דברי הימים א טז, כב.

ועד גדולם³⁹; ולכן גם ההנהגה בשמחת תורה היא מעין ודוגמת זה².

ד. ענין זה מודגש במיוחד בתינוקות של בית רבן דדורנו זה – שנקראים (בהסכמת גדולי ישראל) בשם "צבאות השם":

השם "צבאות השם" מורה – שהילדים מסורים ובטלים לגמרי להקב"ה, בדוגמת (ויותר מכך) "חיילים" אל "מפקדיהם". ועד כלשון הכתוב ביצי"מ⁴⁰ – "הוציא ה' את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם", אף נעלה יותר מהמדידות והגבלות של "צבא"⁴¹.

מזה מובן, שבילדי ישראל – ילדים וילדות – דדורנו זה, ניכר עוד יותר בגלוי איך שהם "משיחי", "משיחי" של הקב"ה עצמו. שזה מהווה ההכנה והקדמה קרובה להתגלות המשיח הכללי דכל בני", בגאולה האמיתית והשלימה.

ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"⁴²: כשם שאו "יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"⁴³, כך "צבאות השם"

אחד מהביאורים בזה (נוסף להפירושו במפרשים³⁶): החינוך של תינוקות של בית רבן צריך להיות באופן שהתינוקות נעשים חדורים לגמרי תוך תוכם עם הענין והנקודה של "משיח"³⁷, כך, שכאשר רק נותנים מבט על ילד יהודי, מה רואים? – את משיח!

כל מציאותם היא "משיח" – הגילוי ד"אתה הראת גו' אין עוד מלבדו".

ויש לקשר זה גם עם העובדה שבשמח"ת – הקשורה במיוחד עם משיח כנ"ל – מצינו הדגשה במנהג ישראל, שגם תשב"ר חוגגים ורוקדים עם התורה (וע"י השמחה הרבה שלהם בשמח"ת – מתגלה עוד יותר איך שהם "משיחי"³⁸).

ואדרבה: כיון שעיקר השמחה דשמחת תורה אינה ע"י לימוד התורה, אלא דוקא באמצעות ריקוד עם התורה – ריקוד עם הספרי תורה כפי שהם מכוסים במפה ומכותרים בכתר תורה, שאז בכלל לא שייך ללמוד בה – הרי מובן, שאז מודגש בעיקר השייכות של התורה לכל בני" – מהגדולים ועד הקטנים והכי קטנים – בשוה ממש.

ויש לומר, שזה גם קשור עם השייכות והגילוי המיוחד של משיח בשמחת בתורה – שאודות ימות המשיח כתוב ש"לא ילמדו עוד איש את רעהו גו' כי כולם ידעו אותי למקטנם

(36) "שדרך תינוקות למושחן בשמן" (פרש"י), או "ע"ש גדולתן וחשיבותן כדאמרי' למשה לגדולה, כדמסיק שאין בהם הבל של חטא" (חדא"ג מהרש"א).

(37) להעיר, שבגמ' שבת שם לפני' מובא המאמר ד"לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תשב"ר", שמוה מובן, שע"י הלימוד דתשב"ר נפעל בנין ירושלים, שהרי כשבתלה הסיבה בטל המוסכב. ועפ"י תומתק עוד יותר השייכות ד"משיח" בפשטות לתשב"ר.

(38) להעיר דמשיח אותיות ישמה.

(39) ירמ" לא, לג.

(40) בא יב, נא.

(41) כולל גם לא ההגבלות של צבא ישראל – דוקא מבן עשרים שנה ומעלה, שהרי ב"צבאות השם" נכללים כל ילדי ישראל, גם התינוקות שזה-עתה יצאו לאור העולם* (ע"י ה"שיר המעלות" וכיו"ב שמשכיבם). ויתירה מזו י"ל – אפילו עובר במעני אמו (ש"מלמדוין אותו כל התורה כולה" – נדה ל, ב), ע"ד ובדוגמת "צבאות השם" שיצאו מארץ מצרים – ש"אפילו עוברין שבמעני אמנ אמרו שירה" (סוטה ל, ב).

(42) מיכה ז, טו.

(43) בא יב, מא.

* וע"ד שבת לוי שנמנה "מבן חודש ומעלה" ועד "מן הבטן" (במדבר ג, טו ובפרש"י שם. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 251 ואיל"ך. ע' 256 ואיל"ך).

ומזה שואבים אח"כ כח לעבודה במשך כל השנה (כנ"ל שמשמח"ת נפעלת ההמשכה על כל השנה) – ובמיוחד אצל מחנכים ומנהלים בכלל, ובפרט אצל השלוחים של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר – שעבודתם ושליחותם המיוחדת מורכבת מהפצת התורה והיהדות והפצת המעיונות חוצה, וגם – במיוחד – העבודה ושליחות להביא את משיח צדקנו בפועל ממש⁴⁶, כולל – על-ידי שימת הדגשה מיוחדת על ענין החינוך של ילדי ישראל שנקראים "משיחי".

ויהי רצון, שכל יהודי וכל בני, כולל – ילדים יהודיים, יחגגו את ההקפות דשמח"ת ביחד עם הקב"ה בעצמו – כמאמר חז"ל⁴⁷ "עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים .. וכל אחד ואחד מראה באצבעו כו' ואמר⁴⁸ ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו". ותיכף ומיד ממש.

דדורנו זה יצאו מהגלות הנוכחית אל הגאולה האמיתית והשלימה ותיכף ומיד ממש.

וכולל ובמיוחד ילדי בני שנמצאים כעת פה, שהתחנכו – בשנה שעברה ובודאי ימשיכו בזה – באופן שכאשר מעיפים עליהם מבט רואים "משיח". ובפרט כשילדים אלה ווקדים בהקפות דשמיני עצרת ושמחת תורה.

ה. כיון שכך – ובכדי לזרז יותר את הגאולה, שתבוא בהקדם הכי אפשרי עד תיכף ומיד ממש – הרי מתאים, שכל התינוקות של בית רבן שנמצאים כעת כאן יאמרו (כל אחד מהם וכולם יחד) "לחיים".

וגם המחנכים, מלמדים ומנהלים של "צבאות השם" שישתתפו בזה על-ידי שינגנו (ביחד עם הילדים) הניגון שקשור עם "צבאות השם" נכמנהג העולם שלצבא יש "הימנון" ("מאַרש"), ניגון משלהם; והרי צ"ל "אזלת לקרתא הלך בנימוסי"⁴⁴ (בבואך לעיר נהג בדרכי). ובודאי כל הקהל יסייע בזה, ויחשיבו זאת כזכות עבורם, כיון שעל-ידי הילדים נפעל ונמשך גם בהם התואר שבו מכונים הילדים – "משיחי"⁴⁵.

(46) ולהעיר ש"שליח" בצירוף עשר (כחות)

הוא בנימטריא "משיח" – ראה בארוכה ספר השליחות ע' 7 ואילך.

(47) תענית בסופה.

(48) ישעי' כה, ט. אחד מי"ז הפסוקים שאומרים קודם הקפות (וראה לעיל ס"א).

(44) שמו"ר פמ"ז, ה. ועד"ז בב"ר פמ"ח, יד. וראה גם ב"מ פו, ב.

(45) וכידוע שבכאוריא מישראל ישנו ניצוץ משיח (מאור עינים ס"פ פינחס).